

Experiències

Curs de català bàsic B1 per a auxiliars de geriatria i personal que fa atenció domiciliària**Autors**

Toni Mataix

Consorti per a la Normalització
Lingüística

Gemma Teixidó

Consorti per a la Normalització
Lingüística

L'article relata l'experiència d'un curs de català bàsic B1 per a auxiliars de geriatria que ha tingut lloc al Centre de Normalització Lingüística de Barcelona. S'hi aborden les especificitats socials, l'estructura, els objectius i una valoració qualitativa de la primera experiència.

El Centre de Normalització Lingüística (CNL) de Barcelona ha creat el Curs de català bàsic B1 per a auxiliars de geriatria i per al personal que fa atenció domiciliària a la gent gran. Es tracta d'un material pedagògic adaptat a les necessitats d'aquest col·lectiu laboral.

Atansar el català a nous públics

En el marc del Pla d'acolliment lingüístic 2008-2011, una de les principals línies d'actuació del CNL de Barcelona és impulsar l'oferta de cursos bàsics adaptats a col·lectius específics que aglutinen un elevat nombre de persones novingudes que desconeixen el català i que, en molts casos, presenten dificultats per accedir a la formació de la llengua. Dins d'aquesta modalitat de programes de foment de l'ús del català per atansar la llengua a nous públics, el CNL de Barcelona impulsa dues vies de treball:

- a. Cursos específics adreçats a ciutadans novinguts procedents de països amb **alfabets diferents del llatí**, com són xinesos, magrebins o pakistanesos, entre altres. L'objectiu d'aquests cursos inicials és proporcionar als aprenents les claus bàsiques del nostre codi alfabètic i, alhora, introduir-los en el coneixement del català com a pas previ a la seva incorporació a l'oferta general de cursos bàsics.

La diferència de valors culturals de les comunitats destinatàries d'aquests cursos és un altre dels factors que fa encara més difícil el seu apropament al català. Així doncs, lluny de ser un mecanisme que contribueixi a aïllar aquests ciutadans respecte de la societat d'acollida (ja que en els cursos inicials només coincideixen amb altres aprenents de la mateixa nacionalitat), aquesta formació introductòria vol esdevenir una eina que els permeti accedir als cursos bàsics de català on coincidiran amb alumnes d'arreu del món. D'aquesta manera es pretén fomentar la interrelació cultural i la creació de vincles entre comunitats que viuen allunyades dins de la mateixa ciutat.

- b. Cursos específics per a **col·lectius laborals** que vinculen l'aprenentatge del català amb l'entorn de treball immediat i també proporcionen els elements de comunicació bàsica d'activitats professionals relacionades amb els sectors de la restauració, la medicina, la infermeria o l'assistència a la gent gran. Aquesta oferta facilita que els aprenents s'inscriguin en grup.

La primera iniciativa que el CNL de Barcelona va engegar a l'entorn de grups professionals

va ser el programa Català a taula, a través del qual s'ofereixen cursos de català a cambrers i cambreres. Durant els dos primers anys de funcionament d'aquest programa, 2006 i 2007, més de 500 treballadors del sector de la restauració de Barcelona es van inscriure en aquests cursos, que actualment es continuen impartint.

Curs bàsic adaptat per al sector de l'atenció a la gent gran

Aquest any 2008, la gerent d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, M. Glòria Figuerola, ha promogut una experiència pilot consistent a impartir un curs de català bàsic en una de les residències de gent gran que es gestiona des del consistori de la ciutat. Fruit d'un conveni amb Acció Social i Ciutadania per impartir aquest curs, el CNL de Barcelona ha engegat un programa per estendre els coneixements de llengua catalana entre els professionals que fan la prestació de serveis en el sector laboral de l'atenció a la gent gran.

El curs que s'ha creat per dur a terme aquest programa se centra en les situacions comunicatives que s'estableixen entre les persones grans i el personal que les atén en les activitats de cura, amb l'objectiu de construir una comunicació més pròxima i espontània en allò que constitueix la vida diària d'aquestes persones.

El Centre ha adaptat els continguts del Curs de català bàsic 1 (B1) a les necessitats del col·lectiu de professionals que atenen la gent gran i ha dissenyat un material pedagògic específic per a les persones novingudes que treballen en aquest sector i que augmenten dia rere dia. Cal tenir en compte que es preveu que l'aplicació progressiva de l'anomenada Llei de la dependència (Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència) generi demanda d'ocupació en aquest sector. El material d'aprenentatge consta de tres manuals, que s'han estructurat en dos eixos —el personal que treballa a les residències i el que fa atenció domiciliària—, segons el context on es du a terme l'activitat principal. D'aquesta manera, es vol introduir les persones que tenen cura de la gent gran en el coneixement del català i aprofundir en el vocabulari específic d'aquest entorn laboral. Per mitjà d'un enfocament de treball per tasques, es proposen situacions quotidianes per practicar un registre lingüístic oral. Així doncs, no es tracta d'un curs d'assistència domiciliària o de geriatría, sinó que és un curs de llengua que reforça les necessitats de comunicació d'aquests àmbits laborals.

L'estructura

El curs s'estructura en dos mòduls, un de 20 hores i un altre de 25. El primer mòdul, Curs de català bàsic B1: atenció domiciliària i auxiliars de geriatría, és comú per a tot el col·lectiu i consta de cinc unitats sobre temes generals: Identificació personal, Relacions, Accions quotidianes, Aliments i dieta, i Roba i complements. El segon mòdul es desglossa en dos itineraris possibles (dos dossiers) de 25 hores cadascun: una opció s'adreça als auxiliars de geriatría que treballen en residències, i l'altra, a les persones que fan atenció domiciliària a persones dependents, especialment a la gent gran.

El mòdul 2 per a auxiliars de geriatría, Curs de català bàsic B1. Auxiliars de geriatría, continua amb les unitats de la 6 a l'11, centrades en les situacions comunicatives més habituals que poden sorgir a l'entorn de les residències com a espais de treball, i que s'han agrupat sota els següents enunciats: La residència, Entorn laboral, Salut, Higiene, Seguretat i prevenció, i Transports i lleure. El conjunt indissociable dels mòduls 1 i 2, de 45 hores de durada, forma el curs de català de nivell bàsic 1 complet (especialitat auxiliars de geriatría).

El mòdul 2 per al personal que fa atenció domiciliària, Curs de català bàsic B1. Atenció domiciliària, també continua amb les unitats de la 6 a l'11, centrades en les situacions comunicatives més habituals que poden sorgir a l'entorn dels domicilis particulars com a espais de treball. En aquest cas les dues primeres unitats són específiques, La llar i Compres i serveis, i la resta, de la 8 a l'11, coincideixen

amb les del mòdul adreçat als auxiliars. El conjunt dels mòduls 1 i 2, de 45 hores de durada, forma el curs de català de nivell bàsic 1 complet (especialitat atenció domiciliària).

Els aprenents que superen aquest curs específic —un itinerari o l'altre, dels dos possibles— assolixen el nivell A1, segons la descripció del *Marc europeu comú de referència per a les llengües*, i poden continuar l'aprenentatge de català integrats en l'oferta general de cursos del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona.

Els objectius

Mòdul 1. Curs de català bàsic B1. Atenció domiciliària. Auxiliars de geriatría

Unitat 1 Identificació personal

Objectiu L'aprenent ha de saber saludar i transmetre informació personal sobre la seva identitat.

Continguts sobre l'entorn Districtes i barris de Barcelona, telèfons d'utilitat i padró

Unitat 2 Relacions

Objectiu L'aprenent ha de saber donar i demanar informació sobre les relacions personals i familiars, i sobre la descripció física de les persones. L'aprenent ha de saber les convencions d'una comunicació telefònica i mantenir una conversa previsible.

Continguts sobre l'entorn Salutacions, presentacions i converses telefòniques

Unitat 3 Accions quotidianes

Objectiu L'aprenent ha de ser capaç d'afrontar situacions quotidianes típiques.

Continguts sobre l'entorn Accions quotidianes, horaris i dies de la setmana

Unitat 4 Aliments i dieta

Objectiu L'aprenent ha de conèixer els aliments. L'aprenent ha de saber expressar els seus gustos i preferències, i ha de saber interessar-se pels gustos, les preferències i les necessitats d'una altra persona.

Continguts sobre l'entorn Piràmide alimentària i alimentació saludable

Unitat 5 Roba i complements

Objectiu L'aprenent ha de saber mantenir una conversa previsible quan es van a comprar peces de roba i ha de saber afrontar temes freqüents relacionats amb la indumentària. L'aprenent ha de saber intercanviar informació sobre el temps atmosfèric.

Continguts sobre l'entorn Calendaris, estacions i mesos de l'any

Mòdul 2. Curs de català bàsic B1. Auxiliars de geriatría

Unitat 6 Residència

Objectiu L'aprenent ha de poder fer referència als espais i als objectes més comuns d'una residència i situar-los. L'aprenent ha de saber dir alguna cosa sobre les activitats més habituals que es fan en una residència.

Continguts sobre l'entorn Parts d'una residència, mobiliari i objectes adaptats

Unitat 7 Entorn laboral

Objectiu L'aprenent ha de ser capaç d'intercanviar informació senzilla relacionada amb l'entorn laboral.

Continguts sobre l'entorn Professionals, tasques professionals, incidències

Unitat 8 Salut

Objectiu L'aprenent ha de saber afrontar els temes més freqüents relacionats amb la salut personal, procurant afavorir la qualitat de vida de la persona atesa. L'aprenent ha de saber comunicar-se en les situacions habituals relacionades amb la salut.

Continguts sobre l'entorn Serveis sanitaris, hospitals, urgències, CAP

Unitat 9 Higiene

Objectiu L'aprenent ha de saber afrontar els temes més freqüents relacionats amb la higiene corporal de la persona atesa. L'aprenent ha de poder entendre i donar instruccions relacionades amb les activitats de la higiene diària.

Continguts sobre l'entorn Serveis de cura personal

Unitat 10 Seguretat i prevenció

Objectiu L'aprenent ha de saber afrontar les situacions relacionades amb els accidents. L'aprenent ha de saber comunicar els requisits de seguretat i prevenció més habituals que cal tenir en compte en relació amb la persona atesa.

Continguts sobre l'entorn Serveis d'emergència i seguretat

Unitat 11 Transports i lleure

Objectiu L'aprenent ha de saber afrontar les situacions relacionades amb la mobilitat quan acompanya la persona atesa. L'aprenent ha de saber comunicar-se amb la persona atesa en les situacions habituals de lleure.

Continguts sobre l'entorn Transports metropolitans, mobilitat i accessibilitat

Mòdul 2. Curs de català bàsic B1. Atenció domiciliària

Unitat 6 La casa

Objectiu L'aprenent ha de poder fer referència als espais i als objectes més comuns d'una llar i situar-los. L'aprenent ha de saber dir alguna cosa sobre les activitats més habituals que es fan a la llar.

Continguts sobre l'entorn Parts d'una llar, mobiliari i objectes adaptats

Unitat 7 Compres i serveis

Objectiu L'aprenent ha de saber comunicar-se en les situacions típiques relacionades amb la compra d'aliments. L'aprenent ha de poder sol·licitar un servei tècnic a fi de poder solucionar possibles incidències.

Continguts sobre l'entorn Mercats municipals, serveis, serveis tècnics...

(Les unitats 8, 9, 10 i 11 són les mateixes que les del mòdul 2 per a auxiliars de geriatría.)

La primera experiència

Des del 5 de febrer i fins al 27 de maig de 2008, la professora Núria Vidal va impartir el primer curs pilot per a auxiliars de geriatría a la Residència i Centre de Dia per a la Gent Gran Fort Pienc de Barcelona, al qual es van inscriure 12 treballadors d'aquest centre. El curs, de 45 hores, es feia dimarts i dijous, de 15 a 16.30 hores, a les instal·lacions de la residència.

Un cop acabat el curs, la Núria Vidal es va mostrar satisfeta perquè l'assistència a classe va ser «molt regular, tenint en compte que alguns alumnes el feien fora de l'horari laboral», i és que,

segons la professora, «tots ells, sense excepció, estaven especialment motivats i tenien moltes ganes d'aprendre les coses que els deien els avis catalanoparlants».

La dinàmica de les classes va ser participativa amb una excel·lent predisposició per part del grup. «El fet que els alumnes fossin companys de feina va facilitar les coses i va contribuir a crear un bon clima de treball, amb un notable nivell de cooperació», diu Vidal. La professora afirma que aquesta situació va ser cabdal «a l'hora de superar les diferències de nivell que hi havia entre ells».

Cal esmentar la participació activa de professionals coneixedors de centres residencials pel que fa a l'anàlisi del vocabulari bàsic que s'havia d'incloure en les unitats didàctiques del dossier *Curs de català bàsic B1: atenció domiciliària i auxiliars de geriatría*, que es va utilitzar per impartir el curs. «Al principi van aparèixer alguns problemes per entendre determinades instruccions del dossier», afirma la Núria Vidal. Tot i això, «finalment, els alumnes es van adaptar a la metodologia que se'ls proposava i van entendre com funcionaven els exercicis», conclou.

El 91,5 % dels alumnes, és a dir tots menys un, van assolir els objectius del curs. En aquest sentit, cal destacar que gairebé tots van manifestar el seu interès per continuar estudiant, perquè, en paraules de Núria Vidal, «són conscients que necessiten el català per millorar laboralment», però es lamenten que la seva llarga jornada laboral —la majoria treballa en dos llocs diferents— és un obstacle per poder assistir a classe. És per això que alguns tenen la intenció d'inscriure's als cursos a distància.

Cal destacar que bona part dels participants en aquest curs pilot, procedents de l'Equador, Perú, Ucraïna, Cuba, Paraguai i el País Basc, tenien un bon nivell d'instrucció, amb estudis de grau mitjà i/o superior finalitzats d'infermeria, de mestre d'escola, d'idiomes i de gericultura.

La directora de la residència Fort Pienc, Mercè Camps, va fer un balanç positiu del curs, ja que es tracta d'una formació laboral que incideix favorablement en la qualitat del servei que presten els auxiliars de geriatría als residents. Per aquest motiu, Camps es mostra partidària d'organitzar més cursos de català com aquest.

